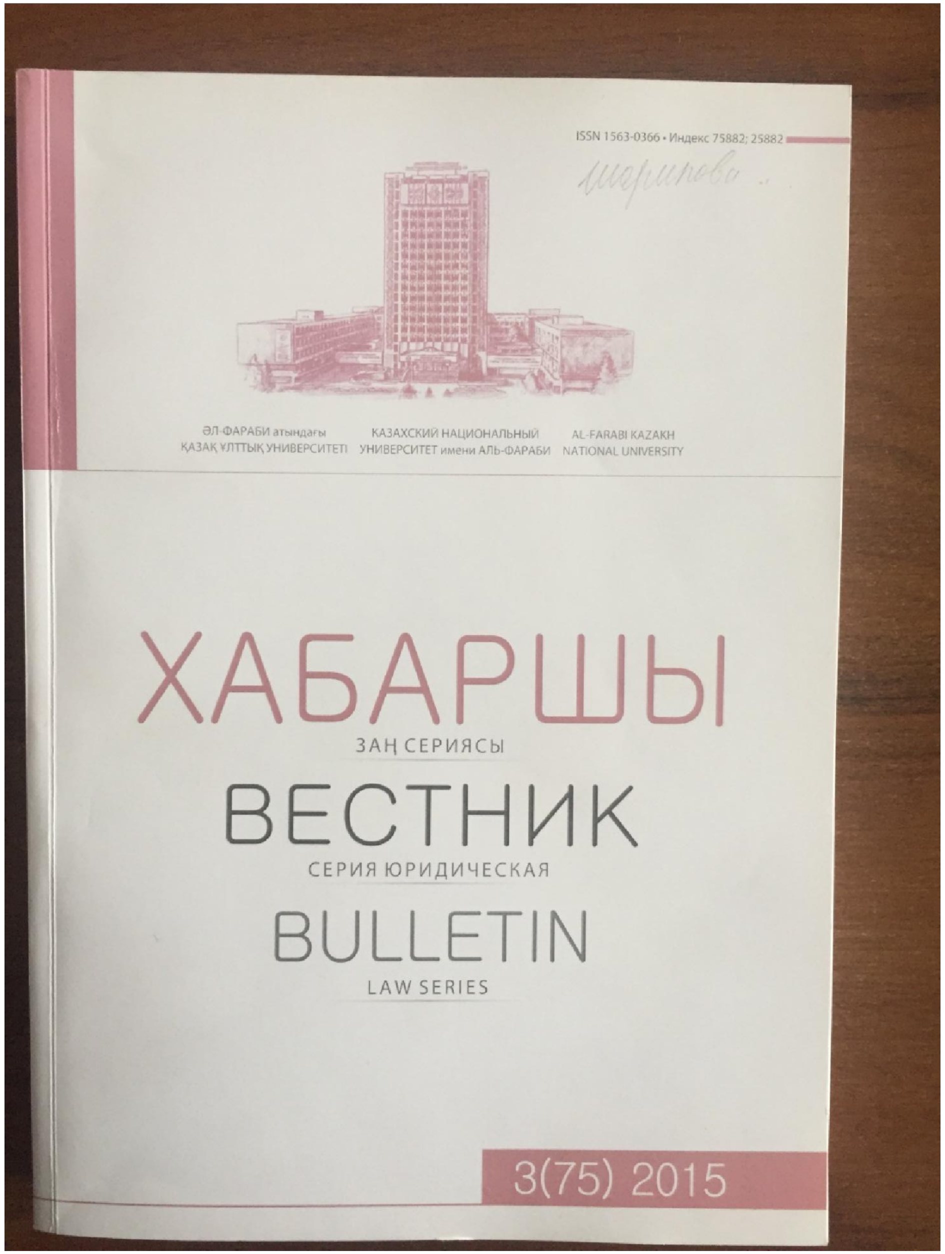

ISSN 1563-0366 • Индекс 75882; 25882

ӘЛ-ФАРАБИ атындағы ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ имени АЛЬ-ФАРАБИ

AL-FARABI KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY

ХАБАРШЫ

ЗАҢ СЕРИЯСЫ

ВЕСТНИК

СЕРИЯ ЮРИДИЧЕСКАЯ

BULLETIN

LAW SERIES

3(75) 2015

ISSN 1563-0366
Индекс 75882; 25882

ӘЛ-ФАРАБИ атындағы ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

ҚазҰУ ХАБАРШЫСЫ

Заң сериясы

КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ имени АЛЬ-ФАРАБИ

ВЕСТНИК КазНУ

Серия юридическая

AL-FARABI KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY

KazNU BULLETIN

Law series

№3 (75)

Алматы
«Қазақ университеті»
2015

ХАБАРШЫ

ЗАҢ СЕРИЯСЫ № 3 (75)

25.11.1999 ж. Қазақстан Республикасының Мәдениет, ақпарат және қоғамдық келісім министрлігінде тіркелген

Куәлік №956-Ж.

Журнал жылына 4 рет жарыққа шығады

ЖАУАПТЫ ХАТШЫ

Ережепқызы Р., жауапты хатшы
(Қазақстан)
Телефон: +7727-377-33-36;
8-727-377-33-37 (ішкі н. 12-57)
E-mail: rose@mail.ru

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

Байдельдинов Д.Л., з.ғ.д., профессор (бас редактор) *(Қазақстан)*
Кенжалиев З.Ж., з.ғ.д., профессор (бас ред. орынбасары) *(Қазақстан)*
Сартаев С.С., з.ғ.д., академик *(Қазақстан)*
Тыныбеков С.Т., з.ғ.д., профессор *(Қазақстан)*
Ибраева А.С., з.ғ.д., профессор *(Қазақстан)*
Джансараева Р.Р., з.ғ.д., профессор *(Қазақстан)*
Усеинова Г.Р., з.ғ.д., профессор *(Қазақстан)*
Еркинбаева Л.К., з.ғ.д., профессор *(Қазақстан)*
Жатканбаева А.Е., з.ғ.д. *(Қазақстан)*
Трунк А., профессор *(Германия)*
Монтекило С., профессор *(БАӘ)*
Бурхард Б., профессор *(Германия)*
Лисица В., профессор *(Ресей)*

ҚАЗАҚ УНИВЕРСИТЕТІ БАСПА ҮЙІ

Ғылыми басылымдар бөлімінің басшысы
Гульмира Шаккозова
Телефон: +77017242911
E-mail: Gulmira.Shakkozova@kaznu.kz

Редакторлары:
Гүлмира Бекбердиева, Ерсін Жайнақов

Компьютерде беттеген:
Айгүл Алдашева

Жазылу мен таратуды үйлестіруші
Мөлдір Өміртайқызы
Телефон: +7(727)377-34-11
E-mail: Moldir.Omirtaikyzy@kaznu.kz

ИБ №8886

Басуға 15.08.2015 жылы қол қойылды.
Пішімі 60x84 $^{1}/_{8}$. Көлемі 35 б.т. Офсетті қағаз. Сандық басылыс.
Тапсырыс №3514. Таралымы 500 дана. Бағасы келісімді.
Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің
«Қазақ университеті» баспа үйі.
050040, Алматы қаласы, әл-Фараби даңғылы, 71.
«Қазақ университеті» баспа үйінің баспаханасында басылды.

© Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, 2015

МАЗМҰНЫ – СОДЕРЖАНИЕ

1-бөлім Мемлекет пен құқық теория және тарихы / Раздел 1 Теория и история государства и права

Акаев А.М.
Қазақстан Республикасындағы идеологиялық плюрализм: құқықтық сана мен құқықтық мәдениет туралы....................4

Каратаева А.М.
Заң шығарушының құқықтық мәдениеті....................10

Турсынкулова Д.А.
Райымжан Марсековтың саяси-құқықтық көзқарастары....................16

Ергобек Ш.Қ., Алтаева К.Ж.
Бөкей ордасы хандарының саяси және құқықтық реформалары мен ойлары....................20

Ахметов А.С.
Некоторые аспекты правовой культуры современного общества....................28

Каратаева А.М.
Құқықтық сауаттылық....................32

Ахметжанова А.И.
Практическая направленность курса «Культура речи» для бакалавров юридической специализации....................40

Тлепина Ш.В.
Флагман высшего юридического образования Казахстана (советский период)....................44

Ергобек Ш.Қ., Алтаева К.Ж.
Махамбет шығармашылығындағы саяси-құқықтық ойлар....................52

Аймаганбетов Т.З.
Новые подходы к исследованию проблем квалификационной характеристики специалиста в системе ведомственного образования РК....................60

Акаев А.М.
Идеологический плюрализм в Республике Казахстан: об идеологии казахстанского патриотизма....................66

Турысбекова Г.Г.
К вопросу о защите прав женщин в Республике Казахстан....................72

2-бөлім Конституциялық және әкімшілік құқығы / Раздел 2 Конституционное и административное право

Zhatkanbaeva A.E., Alibayeva G.A.
On the problem of protection of personal information....................78

Тусупова А.Ж.
Особенности процедуры принятия конституционных законов (сравнительно-правовое исследование)....................84

Байсалова Г.Т.
Запреты и ограничения в сфере таможенного дела: административно-правовые проблемы реализации....................90

Жампеисов Д.А., Каражанов М.Д., Жампеисов Д.А., Каражанова Ж.К.
Актуальные вопросы совершенствования государственной молодежной политики....................98

Дощанова А.С.
Вопросы развития законодательства Республики Казахстан о туристской деятельности....................108

Раззак Н.
Государственное управление в области охраны и защиты прав несовершеннолетних в Республике Казахстан....................114

Жетписов С.К., Алибаева Г.А.
Частная жизнь и информационные технологии: опыт современного правового регулирования....................122

Накишева М.К.
Қоршаған ортаны қорғау туралы қағидалардың Қазақстан Республикасының заңнамаларындағы көрінісі 254

Ережепқызы Р.
Принципы правового института доступа к экологической информации в системе законодательства РК 258

Жусупова Б.М., Шукенова Ж.С.
«Жасыл экономиканы» дамытудың шетелдік тәжірибесі 264

6-бөлім Раздел 6
Қылмыстық құқық және криминалистика / Уголовное право и криминалистика

Агыбаев А.Н.
О необходимости усилении борьбы с коррупцией 272

Джансараева Р.Е.
Анализ современной миграционной ситуации в Республике Казахстан 284

Шарипова А.Б., Арын А.А.
Тараптардың жарыспалылығы мен тең құқылығы қағидасының жүзеге асырылу мәселелері 290

Маликова Ш.Б., Ергали А.М.
Ақпараттандыру және байланыс саласындағы қылмыстық құқық бұзушылықтарға қарсы тұру аясындағы мемлекеттің қылмыстық-құқықтық саясаты туралы 294

Шамурзаев Т.Т., Мукашова С.А.
Об основных новеллах судебного производства по делу в проекте Уголовно-процессуального кодекса Кыргызской Республики 298

Жанибеков А.К., Арын А.А., Дузбаева С.Б.
Қылмыстық процесте жанама дәлелдемелерді қолдану ерекшеліктері 304

Даубасова С.Ш.
О понятии «специальные знания» при расследовании экологических преступлений 310

Каражанов М.Д., Жампеисов Д.А., Калиев Р.А.
Медиация: проблемы внедрения и пути совершенствования 316

Шарипова А.Б., Избасова А.Б.
Қылмыстық істер бойынша соттың, қорғау тарабы мен айыптау тарабының дәлелдеу процесіндегі белсенділіктерінің шектері мәселелері 324

Сарпеков М.
Деятельность прокуратуры в сфере обеспечения экологической безопасности 330

Жампеисов Д.А., Каражанов М.Д., Жампеисов Д.А., Каражанова Ж.К.
Анализ законодательства по государственной молодежной политике 336

Тажибаев Б.Н.
Қазақстан Республикасында эвтаназияны қолданудың қылмыстық-құқықтық мәселесі 344

7-бөлім Раздел 7
Халықаралық қатынастар / Международные отношения

Жетписов С.К., Алибаева Г.А.
Право на неприкосновенность жилища: международные стандарты и опыт Республики Казахстан 350

Әмірбекова А.Ш., Рахметов Е.Ш.
Дамушы мемлекеттердің ДСҰ дауларды шешу жүйесінің консультация сатысында туындайтын мәселелері 358

Қабанбаева Г.Б.
Направления развития таможенной логистики в мировом аспекте 364

Назаркулова Л.Т.
Опыт Германии в сфере государственно-правовой поддержки развития возобновляемых источников энергии 370

Шарипова А.Б., Избасова А.Б.

Қылмыстық істер бойынша соттың, қорғау тарабы мен айыптау тарабының дәлелдеу процесіндегі белсенділіктерінің шектері мәселелері

Аталған мақалада қылмыстық іс жүргізудің қазіргі заманғы теориясындағы соттың, айыптау тарабы мен қорғау тарабының дәлелдеу процесіндегі орны туралы мәселе қарастырылған. Қарастырылып отырған мәселенің мәні жарыспалы қылмыстық сот процесінде сот, тараптар белсенділік танытуы қажет пе, ал егер қажет болса онда ол қандай қызмет түріне ие болуы керек екендігінде. Сотта тараптар арасындағы даудың болмауы жарыспалылық қағидасының мәнін жоғалтады. Сот тараптардың жарыспалылығы үшін жағдай туғызады, процесс қатысушыларының мінез-құлықтарының заңдылығын қадағалайды, зерттеліп отырған дәлелдемелерді дәлелдемелердің жол берілушілігі, дұрыстығы тұрғысынан бағалайды.

Түйін сөздер: сот, қорғау тарабы, айыптау тарабы, қылмыстық қудалау, тараптардың жарыспалылығы.

Sharipova A.B., Izbassova A.B.

Problem of a measure of activity of court and the parties of charge and protection in proof on criminal cases

In this article questions of a role of court, the parties of protection and charge in the course of proof of the modern theory of criminal trial are considered. The essence of the considered problem consists in questions, whether owe court, the parties to show activity in competitive criminal trial and if has to, what appearance this activity has to have? When there is no dispute between the parties in court, the principle of competitiveness loses the value. The court creates conditions for competition of the parties, controls legitimacy of behavior of participants of process, estimates the studied proofs from the point of view of an admissibility, reliability of the proof.

Key words: court, party of protection, party of charge, criminal prosecution, competitiveness of the parties.

Шарипова А.Б., Избасова А.Б.

Проблема меры активности суда и сторон обвинения и защиты в доказывании по уголовным делам

В данной статье рассматриваются вопросы роли суда, сторон защиты и обвинения в процессе доказывания в современной теории уголовного процесса. Суть рассматриваемой проблемы заключается в вопросах, должны ли суд, стороны проявлять активность в состязательном уголовном процессе, а если должны, то какой вид эта деятельность должна иметь? Когда отсутствует спор между сторонами в суде, то принцип состязательности теряет свое значение. Суд создаёт условия для состязания сторон, контролирует правомерность поведения участников процесса, оценивает исследуемые доказательства с точки зрения допустимости, достоверности доказательства.

Ключевые слова: суд, сторона защиты, сторона обвинения, уголовное преследование, состязательность сторон.

© 2015 Al-Farabi Kazakh National Univ...

ӘОЖ 34...

ҚЫ... БОЙ... ҚОРҒ... АЙЫПТ...

БЕЛС... ШЕКТ...

ӘОЖ 343.1(574)

*Шарипова А.Б., Избасова А.Б.

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті,
Қазақстан Республикасы, Алматы қ.
*E-mail: aselya.sharipova@mail.ru

ҚЫЛМЫСТЫҚ ІСТЕР БОЙЫНША СОТТЫҢ, ҚОРҒАУ ТАРАБЫ МЕН АЙЫПТАУ ТАРАБЫНЫҢ ДӘЛЕЛДЕУ ПРОЦЕССІНДЕГІ БЕЛСЕНДІЛІКТЕРІНІҢ ШЕКТЕРІ МӘСЕЛЕЛЕРІ

Соттың, қорғау тарабы мен айыптау тарабының қылмыстық іс жүргізудің қазіргі заманғы теориясындағы орны осы уақытқа дейін даулы болып отыр. Қарастырылып отырған мәселенің мәні жарыспалы қылмыстық сот процесінде сот, тараптар белсенділік танытуы қажет пе, ал егер қажет болса онда ол қандай қызмет түріне ие болуы керек екендігінде.

Қазақстан Республикасының қылмыстық іс жүргізу кодексі
қылмыстық ізге түсу, қорғау және істің соттың шешуі қызме-
ті түсінігін және олардың бір-бірінен бөлінгендігін нақты рег-
ламенттейді (23-бап). Аталған бап қылмыстық сот ісін жүргізу
айыптау және қорғау тараптарының бәсекелестігі мен тең құ-
қықтылығы принципінің негізінде жүзеге асырылатындығын
анықтайды. Қылмыстық ізге түсу, қорғау және істі соттың ше-
шуі бір-бірінен бөлінген және оларды әртүрлі органдар мен
лауазымды адамдар жүзеге асырады. Осыдан шығатындығы:
– «сот әділдігі тек сотпен жүзеге асырылады»;
– прокурор «сот алдында мемлекеттік айыптауды қол-
дайды»;
– қорғаушыға «айыпталушының жауапкершілігін жеңілдете-
тін немесе ақтайтын жағдайларды анықтау» міндеті жүктелген.
Осыдан біздер сот ісін жүргізу тараптарының бәсекелесті-
гі мен тең құқықтылығы көрініс табатын негізгі үш қызметтің
ажыратылатындығын байқаймыз.

Қорғаушы қызметін жүзеге асырудың ерекшелігі оның бел-
сенділігінің санаты мемлекеттік айыпталушы белсенділігімен
анықталатындығы ғана емес, сонымен қоса айыпталушымен
айыпты әрекет расымен жасалған не жасалмағандығына бай-
ланысты.

Осыған орай қорғаушы жазаның интенсивтілігіне қарамас-
тан қорғауды тактикалық ойлаудың заңға қайшы емес енжар
әдістерімен жүргізе алады. Кейбір жағдайларда қорғаушыға өз
қызметін жүзеге асырудың нақ осы нысанын қолдану, тыйым
салынбаған амалдарды (мәселен, куәгерлерден жауап алу құ-
қығынан бас тарту) қолдану әлдеқайда тиімдірек. Аталған екі
амал енжар әдістер болып табылады.

Енжарлықты қорғаудың тактикалық амалы ретінде өз қыз-
метін сапасыз жүзеге асыру мен лайықсыз енжарлықтан ажы-
рата білуіміз керек.

ISSN 1563-0366
KazNU Bulletin. Law series. №3 (75). 2015

Әдебиеттер

1 Халиков К.Х. Қазақстан Республикасындағы сот билігі мәселелері. Автореф. дис…з.ғ.к. – Алматы, 1998. – 50 б.
2 Кобликов А.С. Қылмыстық іс: ЖОО арналған оқулық. – М., 2000. – 374 б.
3 Петрухин И.Л. Бәсекелестік және әділеттілік (М.С. Строговича 100 жылдығына арналған) // Мемлекет және құқық. – № 10. – М., 1994. – 150 б.
4 Кеңестік әділет. – №12. – М., 1993. – 58 б.
5 Абдиканов Н.А. ҚР-дағы ең негізгі сот талқылауы: оның бағдары мен өндірісі. – Алматы, 2004. – 368 б.
6 Савицкий В.М. Қылмыстық сот өндірісіндегі прокурорлық қадағалау теориясының очеркі – М., 1975. – 324 б.

References

1 Halikov K.H. Problemyi sudebnoy vlasti v Respublike Kazahstan. Avtoref. dis…kand. yurid. nauk. – Almatyi. 1998. – S. 50.
2 Koblikov A.S. Ugolovnyiy protsess: Uchebnik dlya vuzov. – M., 2000. – S. 374.
3 Petruhin I.L. Sostyazatelnost i pravosudie (k 100-letiyu M.S. Storogovicha) // Gosudarstvo i pravo. – # 10. – M.,1994. – S.150.
4 Sovetskaya yustitsiya. – №12. – M., 1993. – S. 58.
5 Abdikanov N.A. Glavnoe sudebnoe razbiratelstvo po ugolovnomu delu v RK: ego naznachenie i proizvodstvo. – Almatyi, 2004. – S. 368
6 Savitskiy V.M. Ocherk teorii prokurorskogo nadzora v ugolovnom sudoproizvodstve. – M., 1975. – S. 324.